

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»
на тему: «Формування структури банківської системи України
в умовах розвитку цифрової економіки»

Виконавець:

студентка 6 курсу, групи бзф10м, ЦЗФН
Кахович Юлія Володимирівна _____

Науковий керівник:

к.е.н., викладач
Онищенко Юлія Ігорівна _____

Актуальність теми обумовлена тим, що банківський сектор є дуже динамічною часткою фінансового ринку, та аналіз його структури і динаміки дає змогу зрозуміти його теперішній стан, що у свою чергу дає розуміння надійності або навпаки, - ненадійності банківської системи в цілому. Більш детального вивчення заслуговують питання аналізу стану банківського сектора української економіки, що надасть можливість виявити ряд проблем, вирішення яких сприятиме підвищенню конкурентоздатності українських банків і створення в країні банківської системи світового рівня.

Банківський сектор за останні роки потерпав досить значних змін. Формування нової структури банківської системи, створення нового законодавства, зміна цілей та пріоритетів Національного банку України та країни в цілому створює нові непорозуміння та проблеми, які потребують свого роз'яснення.

Нерозв'язаними залишаються проблеми: підвищення рівня капіталізації банків; ефективності функціонування банківської системи та способів оцінювання цієї ефективності; удосконалення державної стратегії розвитку банківської системи, яка б сприяла її надійній та ефективній діяльності. Відтак структура банківська система потребує удосконалення, розробки фундаментальних та прикладних засад її подальшого зміцнення, усунення негативних проявів, які мають місце в сучасній банківській практиці. У зв'язку з цим виникає об'єктивна необхідність проаналізувати теоретичні основи, охарактеризувати банківську систему, запропонувати практичні рекомендації для поліпшення управління її розвитком, спрямувати цей розвиток у необхідне для економіки та суспільства русло.

Мета дипломної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних підходів та розробленні практичних рекомендацій щодо формування структури банківської системи України.

Досягнення поставленої мети зумовило визначення та виконання таких завдань:

- теоретичні підходи до визначення поняття «банківська система»;

- забезпечення формування структури банківської системи;
- цифрова економіка як умова зміни структури банківської системи;
- етапи формування структури банківської системи України;
- оцінка сучасної структури банківської системи України;
- оцінка розвитку цифрового банкінгу в Україні.

Об'єктом дослідження виступають процеси формування структури банківської системи України в умовах розвитку цифрової економіки.

Предмет дослідження є теоретичні та практичні формування структури банківської системи України.

Методи дослідження. За основу дипломного дослідження взято діалектичний підхід до вивчення економічних і фінансових явищ, який передбачає виявлення закономірностей, тенденцій та взаємозалежностей їхнього розвитку. Теоретичну базу роботи становлять загальнонаукові методи і прийоми досліджень:

- системне оцінювання при дослідженні сутності та функцій банківської системи;
- табличне і графічне зображення даних при оцінюванні структури банківської системи України.

Для обробки й аналізу інформації застосовувались такі комп'ютерні програми, як MS Word та MS Excel.

Теоретичною та методологічною основою даної дипломної роботи стали фундаментальні положення зарубіжної та вітчизняної теорії функціонування та розвитку банківської системи. Для досягнення визначеної мети залежно від складності наукових завдань застосовувався комплекс загальнонаукових методів: аналіз і узагальнення, класифікація, оцінювання; системний та порівняльний аналіз.

Інформаційна база. Методологічною та теоретичною основами дослідження послуговували наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, матеріали наукових статей періодичної преси, нормативно-законодавчі акти України (Закон України «Про банки та банківську

діяльність», Закон України «Про Національний Банк України» та ін. закони) В якості емпіричної бази дослідження використані статистичні звіти Національного банку України, офіційні статистичні матеріали Державного комітету статистики України, а також окремих банківських установ.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (59 найменувань) та 2-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 121 сторінку. Основний зміст викладено на 105 сторінках. Робота містить 18 таблиць, 14 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ»** розглянуто Теоретичні підходи до визначення поняття «банківська система»; визначено забезпечення формування структури банківської системи; проаналізовано цифрову економіку як умову зміни структури банківської системи.

У другому розділі **«ОЦІНКА ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»** проаналізовано етапи формування банківської системи України; оцінку сучасної структури банківської системи та розвитку цифрового банкінгу в Україні.

У третьому розділі **«ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ»** запропоновано світовий досвід трансформації структури банківських систем в цифровій економіці та способи вдосконалення структури банківської системи України.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити такі висновки:

Банківська система – це складова фінансової системи країни, що підпадає під загальну дію економічних законів, які діють у громадянському суспільстві. Вона становить сукупність різних за організаційно-правовою формою та спеціалізацією національних банківських установ, що існують у межах єдиної фінансової системи та єдиного грошово-кредитного механізму в певний проміжок часу (певний історичний період). Банківська система є цілісним механізмом, що взаємодіє з іншими системними структурами фінансового ринку, а також як його підсистема утворює більш загальне об'єднання – економічну систему в цілому.

Виділено три основні функції банківської системи: трансформаційна, емісійна, стабілізаційна.

Головними цілями банківської системи є:

1. Забезпечення суспільного нагляду і регулювання банківської діяльності з метою узгодження інтересів окремих банків із загальносуспільними інтересами.

2. Забезпечення надійності і стабільності функціонування окремих банків та банківської системи в цілому з метою стабілізації грошей та безперебійного обслуговування економіки.

Необхідність формування банківської системи як особливої структури визначається двома групами причин:

- необхідністю здійснення громадянського нагляду та регулювання банківської діяльності, узгодження комерційних інтересів окремих банків із громадськими інтересами – забезпечення збалансованості грошей і стабільної роботи всіх банків;

- функціонуванням грошового ринку, забезпеченням збалансованості попиту та пропозиції на грошовому ринку і в кожному його секторі.

Структура банківської системи залежить від конкретних суспільно-економічних умов та в різних країнах розвивається залежно від ступеня розвитку ринкового господарства й історичних особливостей становлення банківської справи.

Форми структури банківської системи, що були проаналізовані, організаційна структура (однорівнева, дворівнева, чи трирівнева банківська система); інституціональна структура; інфраструктура.

З метою дослідження проблем розвитку банківської системи України було сформовано періодизацію її формування та функціонування й виділено п'ять етапів формування структури банківської системи України.

Проаналізувавши сучасну структуру банківської системи України, можна зробити наступні висновки:

- присутня тенденція до зменшення кількості банківських установ;
- відсутній поділ банків за масштабами діяльності, та його замінено на поділ за приналежністю капіталу;
- переважання державних банків в структурі власності активів;
- незацікавленістю іноземних банків в розвитку їх діяльності на території України;
- до системних банків в Україні відносяться лише державні банки;
- недостатня увага з боку Національного банку України приділяється регіональному розвитку та формуванню регіональних банківських систем, які б стимулювали розвиток регіону.

Отже, сучасна структура вітчизняної банківської системи має багато недоліків, що гальмують її розвиток. Тому на сучасному етапі реформування банківської системи України удосконалення структури банківської системи країни має розглядатися як одне з пріоритетних завдань розвитку як банківської системи, так і національної економіки в цілому, та має відповідати напрямкам розвитку економічної системи в цілому.

На сучасному етапі розвитку в умовах трансформаційних процесів фінансовий ринок України має ряд недоліків, для визначення шляхів

усунення яких необхідні дослідження теоретичних і практичних питань організації фінансових ринків в економічно розвинутих країнах. Врахування світового досвіду дасть можливість побудувати ефективну модель вітчизняного фінансового ринку з потужним банківським сектором.

Таким чином банківська система за своїми особливостями є досить важливим фінансово-правовим інститутом, оскільки здійснює контроль в державі за всіма кредитними та фінансовими розрахунками. Банківські системи розглянутих країн за своєю структурою є досить схожими, вони мають низку подібних ознак. Головною і найбільш характерною ознакою є те, що на чолі всіх банківських системи стоїть Центральний банк, який регулює та контролює майже всі процеси які відбуваються у банківській сфері. В Україні це НБУ, у Великобританії – Центральний банк Англії, в США – Федеральна резервна система, а Японія представлена Банком Японії.

Рівень розвитку національної банківської системи залишається, за європейськими мірками, відносно низьким. Низька капіталізація банків, висока ризикованість банківської діяльності послаблюють посередницьку роль і трансформаційну функцію банків і банківської системи в цілому.

Таким чином, щоб запобігти негативним тенденціям вітчизняної банківської системи необхідно, з урахуванням світового досвіду, розробити і задіяти механізми підвищення конкурентоспроможності банківської системи України. Зокрема, удосконалити законодавчу базу, посилити контроль за діяльністю банків, особливо в напрямі їх капіталізації, обмежити частку іноземного капіталу та регулювати діяльність банківської системи у напрямі, що забезпечує стабільність її функціонування та відповідає загальнонаціональним інтересам нашої держави.

АНОТАЦІЯ

Кахович Ю. В. «Формування структури банківської системи України в умовах розвитку цифрової економіки»

Кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

У роботі розглядаються теоретичні аспекти до визначення поняття «банківська система»; виділено три основні функції банківської системи: трансформаційна, емісійна, стабілізаційна. Проаналізовано такі форми банківської системи, як: організаційна структура (однорівнева, дворівнева, чи трирівнева банківська система); інституціональна структура; інфраструктура та розглянуто зміни структури банківської системи в умовах цифрової економіки.

Проаналізовано проблеми розвитку банківської системи України було сформовано періодизацію її формування та функціонування й виділено п'ять етапів формування структури банківської системи України. Була проведена оцінка сучасної структури банківської системи України, в тому числі оцінка її кількісної структури.

Запропоновано рекомендації щодо вдосконалення структури банківської системи України. Розглянуто світовий досвід формування структури банківської системи на основі двох основних моделей фінансового ринку: банківської та ринкової.

Ключові слова: банківська система, структура банківської системи, цифрова економіка, державний банк, системний банк, банки з іноземним капіталом, регіональна структура.

ANNOTATION

Kahovich Y. «The Ukrainian banking system structure formation in the conditions of the digital economy development»,

thesis for Master degree in specialty «072 Finance, banking and insurance»

under the program «The bank activity management on the financial market»,

Odessa National Economic University

Odesa, 2018

Graduate work consists of 3 sections.

The theoretical aspects of the definition "banking system" are searched; three main functions of the banking system are distinguished: transformation, emission, stabilization. The following forms of the banking system are analyzed such as: organizational structure (one-level, two-level, or three-level banking system); institutional structure; infrastructure and, also, changes in the structure of the banking system in the digital economy are worked out.

The problems of the Ukrainian banking system development are analyzed, the periodization of its formation and functioning was formed and five stages of the banking system structure formation in Ukraine are distinguished. An assessment of the current structure of the Ukrainian banking system, including an assessment of its quantitative structure, is conducted.

Recommendations on improving the Ukrainian banking system structure are proposed. The world experience of banking system structure formation on the basis of two basic models of the financial market: banking and market is considered.

Key words: banking system, banking system structure, digital economy, state bank, system bank, banks with foreign capital, regional structure.